

Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi

Dergi Web sayfası: <http://dergipark.gov.tr/usakead>

OKUL ÖNCESİNDE OKUL AİLE İŞBİRLİĞİNE YÖNELİK AİLELERİN VE ÖĞRETMENLERİN BEKLENTİLERİ

EXPECTATIONS OF PARENTS AND TEACHERS FOR SCHOOL-FAMILY COLLABORATION AT PRE-SCHOOL

Eda Bahçivan, Büşra Kalay, Döndü Neslihan Bay*

*Dr. Öğr. Üyesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, bayneslihan@gmail.com

Gönderilme Tarihi: 20 Eylül 2018

Yayınlanma Tarihi: 13 Aralık 2018

Özet: Çocuğun maksimum düzeyde gelişimsel hedeflere ulaşmasını sağlayan en önemli etkenlerden biri okul aile işbirliğidir. Okul aile işbirliğinin istenilen düzeyde gerçekleşebilmesi için aile ve öğretmenlerin birbirlerinden ve okul yönetiminden beklentilerin ortaya konulması işbirliğinin sağlanabilmesi açısından önemlidir. Bu bağlamda araştırmanın amacı; okul aile işbirliği sürecindeki ailelerin ve öğretmenlerin görüşlerinin ortaya konulmasıdır. Araştırma “Yarı Yapılandırılmış Görüşme” formunun kullanıldığı nitel bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini Eskişehir ili Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Odunpazarı ve Tepebaşı merkez ilçelerindeki anaokullarında çalışan 3 öğretmen ve 3 öğretmenin sınıfından tesadüfi seçilmiş olan 5 çocuğun annesi/babası olmak üzere toplam 15 anne/baba oluşturmaktadır. Amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme ve tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Nitel veriler öğretmen ve anne/babalara hazırlanan iki ayrı yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme yoluyla toplanan verilerin analizinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Görüşmelerde her bir anne/babanın ve öğretmenin verdiği cevaplar okul aile işbirliğinde kullanılan iletişim tekniklerine göre kodlanmıştır. Temalar altında elde edilen veriler yüzde frekans tabloları halinde düzenlenmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine doğrudan alıntılar yapılarak araştırmada yer verilmiştir. Araştırma sonucunda okul aile işbirliği kapsamında ailelerin öğretmenlerden beklentileri,

çocukları hakkında daha fazla bilgi alma, daha çok sosyal etkinliklere katılmanın gerektiği; öğretmenlerin ailelerden beklentileri, ailelerin seminerlere, konferanslara katılarak bilgi sahibi olmaları gerektiği; aileler ve öğretmenlerin okul yönetiminden beklentileri ise toplantı ve konferansların arttırılarak yapılması gerektiği yönündedir. Öğretmenler okul aile işbirliği için aile katılım etkinliklerinin artırılmasını önerirken, aileler en çok "mesajlaşma ve toplantı" yolunu önererek bu önerilerinin yeterli olduğunu belirtmiştir. Araştırmanın sonuçları değerlendirildiğinde öğretmen ve ailelerin birbirilerinden farklı beklenti ve önerileri olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul aile işbirliği, okul öncesi, aile.

Abstract: School-family collaboration is one of the most important factors that enable the child to reach developmental goals at a maximum level. For school-family collaboration to be executed at the desired level, it is important for parents and teachers to present their expectations from each other and the school management in the terms of being able to provide collaboration. In this context, the purpose of the research is to present the expectations of parents and teachers who are a part school-family collaboration process. The research is a qualitative research using the "Semi-structured Interview" form. The sample of the research consists of 3 teachers of whom are working in the kindergartens in Odunpazarı and Tepebaşı districts, affiliated with the Ministry of Education of Eskişehir, and a total of 15 the mothers/fathers including parents of 5 children randomly selected from the class of those 3 teachers. From the types of sampling, standard sampling and typical case sampling are used. Qualitative data were collected through two different semi-structured interview forms prepared for the teacher and parents. A descriptive analysis technique was utilized in the analysis of the data that is collected through interviews. The answers given by each parent and teacher in the interviews are coded according to the communication techniques used in school-family collaboration. The data obtained under the themes are organized as percentage frequency tables. Teachers' opinions were directly quoted in the research. As a result of the research, the parents' expectations for school-family collaboration from teachers are towards the necessity of receiving more information about their children and participating in more social activities; teachers' expectations from parents for the school-family collaboration are towards the necessity of parents being informed through attending seminars and conferences; expectations of parents and teachers from the school management for the school family collaboration are towards the necessity of having meeting and conferences with an increasing rate. While teachers suggested increasing the number of family participation activities for school-family collaboration, parents mostly suggested the "messaging and meeting" way and have stated that their suggestions were sufficient. When the results of the study were evaluated, it was seen that teachers and parents had different expectations and suggestions from each other.

Keywords: School family cooperation, preschool, family.

Giriş

Okul öncesi dönem, çocukların tüm gelişim alanlarının desteklendiği kritik bir dönemdir (Güven, 2011; Sak, Sak, Akyürek, Taşkın, 2017). Bu kritik dönemde çocuğa kazandırılan davranış ve özellikler çocuğun karakter, tutum, inanç ve değer yargılarını yetişkin olduğunda büyük ölçüde şekillendirmektedir. Bu açıdan bakıldığında okul öncesi eğitimin gelecek toplumu şekillendirmesi açısından da değeri oldukça büyüktür. Bu nedenle okul öncesi dönemde çocuğun gelişimini desteklemek, sahip olduğu becerileri geliştirmek için ona yol göstermek ve çocuğa olumlu bir kişilik yapısı kazandırmak gerekmektedir (Uyanık Balat, 2013).

Çocuğun ilk kez ailesinden ayrıldığı ve aile dışında bir kurum ile karşılaştığı dönem olması nedeniyle de okul öncesi dönem hassastır. Okul öncesi öğretmenleri, çocukların içinde buldukları bu hassas dönemi göz önünde bulundurmalıdır. Bu amaçla aileleri yakından tanımaya çalışarak onlarla sağlıklı bir iletişim kurmalı ve mümkün olduğunca eğitime dâhil etmelidir (Güler Yıldız, 2017). Dolayısıyla ailenin ve okulun işbirliği yapmasını zorunlu hale gelmektedir (Yıldırım, 2008).

Okul aile işbirliği; çocukların gelişimlerinin desteklenmesi, ilkökula hazırlanmalarının sağlanması amacıyla öğretmen, yönetici ve anne-babaların beraber hareket etmeleri şeklinde tanımlanabilir. Bu işbirliği açısından öğretmen ve çocuk ne kadar önemliyse, aile de bir o kadar önemlidir (Güven, 2011; Sak ve diğ., 2017). Çocuğun okulda başarı sağlayabilmesi ve gelişebilmesi için ailenin desteğine ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ailelerle kurulan işbirliği okul, öğretmen, aile ve çocuk bileşenleri arasında önemli bir rol oynamaktadır (Savaş, 2012). Türk eğitim sistemi içinde de bu ihtiyaç göz önünde bulundurulmuş ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda okul aile işbirliğine "eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul aile arasında işbirliği sağlanır" maddesiyle yer verilmiştir (Bayrakçı ve Dizbay, 2013). Dolayısıyla eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesi, aileyle işbirliğinin kurulmasını gerektirmektedir.

Okul aile işbirliğinin sağlandığı eğitim uygulamaları, ailelerle iletişimin devamlılığını koruyarak çocukların deneyimlerinin daha kalıcı olmasını sağlamaktadır (Froiland, Peterson & Davison, 2012). Bir başka ifadeyle çocuklara uygun eğitim ortamı oluşturabilmek için anne-baba ve öğretmenlerin birlikte çaba göstermesi ve çocuğun okuldaki öğrenme sürecine destek sağlanması sonucunda öğretmenler uygulamalarında daha başarılı olmasını olabilmektedir (Burns, Roe ve Ross, 1992). Bu bağlamda okul aile işbirliğinde verimi sağlamak için en önemli görev öğretmenlere düşmektedir. Eğitim alanında uzman öğretmenler, okul aile işbirliğini sağlamanın yollarını bulma ve eğitime aileyi de dâhil ederek gerekli işbirliğini oluşturma sorumluluğunu üstlenmelidirler (Angelides, Theophanous, Leigh, 2007).

Öğretmenlerin önderliğinde gerçekleştirilecek olan okul aile işbirliğinin çocuklar, aile ve öğretmenler açısından faydaları aşağıda maddeler halinde verilmiştir.

Okul aile işbirliğinin çocuklar açısından katkıları;

- Çocukların okuldaki başarılarının artmasını sağlamak,
- Çocukların kendine güvenen bireyler olarak yetişmelerini desteklemek,
- Öğretmen ve ailelerin çocuklara uyguladıkları eğitim farklılıklarını en aza indirmek,
- Okulda yapılan etkinlikleri evde de destekleyerek öğrenmenin kalıcı olmasını sağlamak(Aksoy, 2015),
- Çocukların üzerine düşen görevleri öğrenmesini sağlamak, (Arslanargun, 2007),
- Okula yönelik olumlu bakış açıları kazandırmak,
- Çocuğun psikolojisine olumlu katkıda bulunarak mutlu olmasını sağlamak (Yıldırım, 2008)
- Çocuğun okul yaşantısında motivasyonunu artırmak,
- Çocuğun anne-babasını sınıf ortamında görerek kendini değerli hissetmesini sağlamak olarak sayılabilir (Aksoy, 2015).

Okul aile işbirliğinin aile açısından katkıları;

- Çocuğun gelişiminde kendi potansiyellerini fark etmek, (Cömert, Güleç, 2004)
- Çocuğun gelişimini bütünüyle desteklemek,
- Çocuğa nasıl davranacağını öğretmek, (Yıldırım, 2008)
- Çocuklarla daha verimli vakit geçirmelerini sağlamak, (Aksoy, 2015)
- Bilgi ve becerilerinin farkına vararak kendilerine olan güveni geliştirmek,
- Çocuklarının eğitiminde söz sahibi olarak eğitimdeki değişme ve gelişmelere katkı sağlamak, (Demircan,2018)
- Çocuklarla doğru ve etkili bir iletişim kurmak,
- Çocukların birey olduğunu kabullenmek, (Cömert, Güleç, 2004)
- Okuldaki etkinlikler hakkında bilgi sahibi olarak öğretmene ve okula güvenmek olarak sayılabilir. (Aksoy, 2015)

Okul aile işbirliğinin öğretmen açısından katkıları;

- Ailelerle görev paylaşımı yaparak iş yoğunluğunu azaltmak,
- Aileyi ve çocuğu daha iyi tanıyarak problemlere daha kolay çözüm bulmak,
- Ailelerin gereksinimlerini teyit ederek çocuk merkezli eğitimi ön plana çıkarmak,
- Plan ve programını kolayca gerçekleştirmek, (Cömert, Güleç, 2004)
- Meslekteki verimini artırmak olarak sayılabilir. (Aksoy, 2015)

Okul ile aileler arasında etkileşimlerin, çocuğun gelişimine ve başarısına önemli düzeyde katkı sağladığı görülmektedir. Etkili işbirliğinin sağlanması çocuğun çift yönlü

desteklenmesini ifade etmektedir (Sheridan, Fenstermacher, Christenson, ve Hurley, 1997; Lee ve Green, 2008; Peterson , Rubie-Davies, Elley-Brown, Widdowson, Dixon, ve Irving, 2011).

Okul aile işbirliği sağlanırken öğretmenlerin ve ailelerin aslında bilmesi, öğrenmesi gereken önemli iletişim yöntemleri bulunmaktadır. Okul ve aile işbirliğinin sağlanmasında kullanılan iletişim teknikleri aşağıda verilmiştir:

Telefon görüşmeleri: Telefon görüşmeleri, öğretmenlerin ve anne/babaların okul öncesinde sıkça kullandığı aile iletişim etkinliklerinden biridir. Telefon görüşmeleri sadece acil durumlar ya da problem durumları için kullanılmaktan ziyade, ailelere çocuklarıyla ilgili bilgi vermek maksadıyla kullanılmalıdır. Böylece aileler çocukların durumunu öğrenmek için öğretmen ile telefon yoluyla iletişim sağlayabilmekte bu da aileleri mutlu etmektedir (Güven,2011).

Kitapçıklar: Okul öncesinde kullanılan aile iletişim etkinliklerinden birisi olan kitapçıklar ile aileler çocuklarının okulda yaptıkları etkinliklerden haberdar olabilmektedir. Günlük yaşamda da kullanılacak olan kitapçıklar, ailelere çocuk gelişimi, okulun işleyişi gibi birçok konuda bilgi sahibi olma olanağı sağlamaktadır. Kitapçıklar hazırlanırken kısa ve önemli bilgiler aktarılmaya özen gösterilmeli; resimlerle desteklenerek ilgi çekici şekilde hazırlanmalıdır (Özcan, 2012).

Görüntü/ses kayıtları: Ailelerin sınıf içinde yapılan etkinliklerden haberdar olmalarını sağlayan bir başka aile iletişim etkinliği görüntü/ses kayıtlarıdır. Aileler böylece çocuklarının okulda yaptığı etkinlikler hakkında bilgi sahibi olmaktadır. Öğretmenler çocukların o gün gerçekleşen beklenmedik bir durum karşısında tepkilerini, çocukların sorulara vermiş olduğu yaratıcı cevapları ya da etkinliklerle ilgili paylaşmak istediği görüntü/ses kayıtlarını ailelere gönderebilir (Güven, 2011). Sınıf ortamında çocukların söyledikleri şarkılar, oluşturdukları hikâyeleri içeren ses kayıtları alınarak ailelerle paylaşılabilir (Ok, 2016).

Fotoğraflar: Öğretmenler tarafından o gün sınıfta etkinlikler sırasında ortaya çıkan önemli gelişmeler; sabah kahvaltısı öğle yemeği ve ya çıkılan okul gezilerinde çekilen fotoğraflar da ailelerle paylaşılabilir. Fotoğraflar panoya asılabilirken doğrudan ailelere de verilebilir. Bu yolla aileler çocukları hakkında daha detaylı bilgi edinme şansına sahip olurlar (Gülaçtı ve Tümkaya, 2014).

Duyuru Panoları: Duyuru panoları, okul ya da sınıf hakkında ailelerin haberdar olması gereken bilgilerin bulunduğu panolardır. Duyuru panolarında; sınıfta yapılan etkinlikler, etkinlikler sırasında çekilen fotoğraflar, ailelere yapılacak duyurular bulunur. Ayrıca okulunun iletişim bilgileri, yemek listesi ve okul da görevli personel bilgileri de panoda yer alır. (Aksoy, 2015) Ayrıca duyuru panoları sadece öğretmenler tarafından değil ailelerin desteğiyle de hazırlanabilir (Batur Musaoğlu, 2009).

Haber Mektubu: Haber mektupları aileler ve öğretmen arasındaki bilgi paylaşımını sağlayan bir diğer iletişim etkinliğidir. Haber mektupları ailelere düzenli aralıklarla gönderilerek öğretmen ve aile arasındaki iletişim artırılabilir. Aileler çocuklarının ilk

defa yaptıkları bir beceriyi ya da çocuklarıyla evde birlikte gerçekleştirebilecekleri etkinlikleri haberleşme mektupları yoluyla öğrenebilirler (Gülaçtı ve Tümkaya, 2014).

İnternet: Günümüzün vazgeçilmezlerinden biri olan internet, ailenin birçok etkinlikte aktif rol almasını sağlamakta, çocukların yaptığı etkinlikleri, sınıf içindeki olumlu-olumsuz olayları (videolar, fotoğraflar, ses kayıtları, yazışmalar) hızlı bir şekilde ailelere iletmekte önemli bir araçtır. Öğretmenler ve okul, e-mail yoluyla ailelere mesajlar yollayabilir. Çocukların etkinlik fotoğrafları, önemli anları, videoları web sitesinde öğretmen veya okul tarafından paylaşarak ailelerin bilgilendirilmesi sağlanabilir. İnterneti aktif olarak kullanan ailelerin dışında kullanamayan ailelerin de varlığı göz ardı edilmemelidir (Güven, 2011).

Yazışmalar: Yazışmalar hem öğretmenin ailelere hem de ailelerin öğretmene gönderebilecekleri çift yönlü iletişim etkinliklerindedir. Öğretmen önemli ve ya hoşuna giden durumları ailelerle bu yolla paylaşabilir. Yazışmalar çocukların gelişim özelliklerinin kayıt edilmesine olanak verdiği için öğretmen ve aileler açısından da önemlidir (Aksoy,2015).

Portfolyo Dosyaları: Her çocuk için ayrı ayrı öğretmeni tarafından hazırlanan, çocukların dönem içerisinde yaptığı etkinlikler, gelişim kayıtları bulunan aileye zengin bir kaynak sunan dosyalardır. Portfolyo dosyaları ailelere ve öğretmenlere çocuğun pek çok gelişim alanı konusunda bilgi sağlar (Güven, 2011).

Toplantılar: Toplantılar ailelerin ve öğretmenlerin birbirlerini yakından tanımaları ve işbirliği kurmaları için önemli etkinliklerden biridir. Toplantılar yılda en az iki kez yapılmalıdır. Bu toplantılar aile ve öğretmenler arasında olabileceği gibi okul yöneticilerinin de katılacağı toplantılar şeklinde de düzenlenebilir. Böylelikle okul yöneticileri, aile ve öğretmen işbirliği içinde yapabileceklerini tartışarak çocuklar için daha faydalı işlere imza atabilirler. Öğretmen, aile ve okul yöneticisi arasındaki işbirliği toplantılar sayesinde sağlanabilir. Bu nedenle öğretmenler ve yöneticiler toplantılara gerekli özeni göstermelidir.

Okul Ziyaretleri: Okul ziyaretleri ailelerin okulu tanımaları, etkinlikleri görmeleri, kuralları, işleyişi görmeleri, okul hakkında tüm meraklarını gidermeleri açısından oldukça önemlidir. Ailelerin ve öğretmenlerin uygun zamanları belirlenerek okul ziyaretleri gerçekleştirilebilir. Okul ziyaretlerine özel gün ziyaretleri de eklenerek çocukların kendilerini özel hissetmeleri, anne ve babalarıyla okulda zaman geçirme fırsatı bulmaları sağlanabilir(Aksoy, 2015; Güven, 2011).

Geliş-Gidiş Zamanları: Geliş ve gidiş zamanları ailelerin ve öğretmenlerin iletişim kurmasına fırsat sağlayacak bir zaman dilimidir. Ancak buradaki görüşmeler öğretmenin yoğunluğu nedeniyle uzun süre yapılamamaktadır. Öğretmenler ve aileler arasında kısa bilgi alışverişi sağlanabilir.

Dilek Kutusu: Dilek kutuları ailelerin çocuklarıyla, okulla, öğretmenle ilgili görüş, istek ve şikâyetlerini bildirebileceği kolaylıklardan biridir. Dilek kutuları ailelerin görebilecekleri bir yere koyularak içine bırakılan notlar dönem dönem okunup

değerlendirilmelidir. İlgili kişiler birbirleriyle işbirliği yaparak ailelerin görüşlerini dikkate almalıdır.

Ebeveyn Kaynak Merkezi: Ailelere çocukların gelişimi, kişisel gelişimleri, ebeveynlik ve anne-baba-çocuk ilişkileri ile ilgili kitapların, broşürlerin, dergilerin, makalelerin vb. kaynakların sağlandığı özel odalardır (Güven, 2011).

Okul öncesi eğitim programı ne kadar iyi hazırlanmış olursa olsun aile ve öğretmen işbirliğiyle desteklenmediği sürece istenen düzeye ulaşamayacaktır. Bu nedenle okul öncesi dönemde çocuklara kazandırılmak istenen gelişimsel hedeflere ulaşabilmek için okulda yapılan etkinliklerin aile ortamında da desteklenmesi gerekmektedir. Aile ortamında desteklenmeyen okul öncesi eğitim; kazandırılmak istenen gelişimsel hedefleri kalıcı hale getiremeyeceği için istenen başarıya ulaşamayacaktır (Güven, 2011). Aileler, öğretmenleri çocukların ikinci ailesi olarak görüp öğretmenin çocuğuyla neler yaptığını, okuldaki olumlu-olumsuz tutum ve davranışlarını oldukça merak ederler. Öğretmenler ise aileleri çocukların öğretmeni gibi görüp çocukların nasıl bir ev ortamında yaşadığını, ailenin çocuğu ne derece desteklediğini, çocuklara nasıl imkânlar sunduklarını, ailelerin kendilerinden neler beklediklerini öğrenmek isterler (Güven, 2011; Savaş, 2012; Sak ve ark, 2017). Eğer aileler öğretmenlerin davranışlarına karşı durur ve desteklemezlerse çocukta davranış değişikliğinin gerçekleşmesi ve beklenen gelişim seviyesine ulaşılması zorlaşacaktır (Savaş, 2012). Nitekim çocukların okulda yaşadıklarından ailelerin, ailede yaşadıklarından da öğretmenlerin haberdar olmaları, nitelikli bir okul öncesi eğitim programının içeriğinde de olması gerekmektedir (Haktanır, 2008). İyi bir okul, iyi bir gelecek için öğretmen ve ailenin iletişimi karşılıklı olarak bilgilenmeyi ve bilgilendirilmeyi esas kılmaktadır. Bu nedenle ayrılmaz bir bütün olan okul ve aile çocukların yararı için birbirlerini her konuda bilgilendirmelidir. Aileler bu bilgilendirmelerle yapılan etkinliklerden ve çalışmalardan haberdar olacak çocuklarının devam ettikleri okula güven duyacak, çocuklarının eğitimi için üstlenmeleri gereken sorumluluğu da bilerek yerine getirecektir (Şah Taban,2010).

Okul aile işbirliğinin etkili olarak gerçekleştirilmesiyle ilgili yapılan çalışmalar işbirliğinin gerçekleştirilmesinde aileler ve öğretmenler arasında sorunlar yaşandığı göstermektedir. Bu sorunların başında aile ve öğretmenlerin birbirlerinden farklı beklentiler içerisinde olmaları gelmektedir (Şah Taban, 2010). Bu bağlamda okul aile işbirliğine yönelik öğretmen ve ailelerin beklentilerinin ortaya konularak aralarındaki benzerlik ve farklılıkların belirlenmesi, araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; okul aile işbirliği sürecinde aile ve öğretmenlerin görüşlerinin ortaya konulmasıdır. Belirlenen bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma soruları belirlenmiştir:

- Öğretmen ve aileler arasındaki okul aile işbirliğine yönelik beklentiler nelerdir?
- Öğretmen ve ailelerin okul aile işbirliğinin arttırılmasına yönelik önerileri nelerdir?
- Öğretmen ve ailelerin okul aile işbirliğine yönelik okul yönetiminden beklentileri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma modeli uygulanmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerini kullanarak algıları ve olayları doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül olarak ortaya koymaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada aile ve öğretmenler ile görüşmeler yapılarak okul aile işbirliğinin bütüncül olarak ortaya konulması amaçlanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmaya Eskişehir ili Odunpazarı ve Tepebaşı merkez ilçelerine bağlı anaokullarında çalışan üç öğretmen ve üç öğretmenin sınıfından seçilmiş olan beş çocuğun anne/babası olmak olarak 15 anne/baba katılmıştır. Toplamda araştırmada 3 öğretmen, 14 anne, 1 baba olmak üzere 18 katılımcı yer almaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçüt örneklem kriterine göre en az 5 yıl öğretmenlik yapmış olması göz önünde bulundurulmuştur. Amaçlı örnekleme türlerinden biri olan ölçüt örnekleme daha önceden araştırmacı tarafından belirlenen ölçütlere göre katılımcıların belirlenmesidir (Yıldırım, Şimşek, 2013). Bu bağlamda araştırmaya katılan öğretmenler üzerinde mesleki kıdem ölçütüne göre 9 yıl, 15 yıl ve 16 yıllık mesleki kıdeme sahip olanlar araştırmaya katılmıştır. Araştırmada ailelerin belirlenmesinde de ölçüt durum örneklemesine göre asgari gelir düzeyinde olma ölçütü belirlenmiş ve bu ölçüt doğrultusunda araştırmaya katılan öğretmenler sınıflarındaki asgari gelir düzeyine sahip 5 çocuğun anne/babasını seçmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler 3 farklı kurumdan 3 farklı öğretmen ve öğretmenlerin seçmiş olduğu 15 anne/baba ile görüşme yapılarak toplanmıştır. Katılımcılardan kişisel bilgi formu ile demografik bilgiler alınmıştır. Anne/baba ve öğretmenlere 2 farklı yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve toplam üçer soru sorulmuştur. Veri toplama aşaması 2 hafta sürmüştür. Farklı günlerde belirlenmiş olan üç okula gidilerek öğretmenlerle ve ailelerle 15'er dakikalık görüşme yapılmış ve ses kaydı alınmıştır. Elde edilen veriler doküman haline getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Görüşme yoluyla toplanan verilerin analizinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Betimsel analiz; çeşitli yollarla toplanan verilerin önceden ortaya koyulmuş temalara göre yorumlanması ve özetlenmesidir. Betimsel analiz tekniğinde görüşme veya gözlem yapılan kişilerin düşüncelerini dikkat çekici bir şekilde göstermek için doğrudan alıntılara yer verilir (Yıldırım, Şimşek, 2013). Bu teknikte amaç yorumlanan ve özetlenen verilerin okuyucuya sunulmasıdır (Güven, 2011).

Betimsel analiz tekniği çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması olmak üzere dört aşamadan oluşmaktadır. Betimsel analiz için çerçeve oluşturma aşamasında öğretmenler ve anne/babalar için iki ayrı görüşme formundan yararlanılarak görüşme esnasında alınan cevaplar, üzerinde değişiklik yapılmadan görüşme formuna yazılmıştır. Görüşmede ulaşılan veriler araştırmacılar tarafından okunarak değerlendirilmiştir.

Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi aşamasında öğretmenler ve anne/babaların sorulara verdiği cevaplar tek tek ele alınarak verilerin tümü arasında incelemeler yapılmıştır. Yapılan incelemelere göre her bir anne/baba ve öğretmenlerin verdiği cevaplar okul aile işbirliğinde kullanılan iletişim tekniklerine göre sınıflandırılmıştır. Bu sınıflamalar sonucunda araştırma temaları oluşturulmuş, bu temalar ilgili araştırma sorularının altında toplanmıştır. Anne/babaların ve öğretmenlerin cevapları temalarda uygun yerlere işaretlenmiştir. Verilerin analizinde ailelerin beklenti ve önerileri yüzde frekans tabloları ile verilmiştir.

Her bir öğretmen A, B ve C şeklinde; her bir öğretmenin velileri ise A1, A2...A5; B1, B2...B5; C1, C2...C5 şeklinde kodlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Görüşmede sorulan soruların kapsam geçerliliğinin sağlanabilmesi oldukça önem taşımaktadır. Bu yüzden hazırlanan soruların kapsam geçerliliği uzman görüşleri alınarak sağlanmalıdır (Yıldırım, Şimşek, 2013).Araştırmada görüşme sorularının kapsam geçerliliğini sağlamak için 4 farklı uzman görüşüne başvurulmuştur.

Araştırmalarda güvenilirliği artırmak için ise araştırmacının görüşme formunu araştırma yaptığı kişiye vererek yazılanların doğruluğunu teyit etmesi (katılımcı teyidi) istenir (Metin, 2014). Araştırmada katılımcı teyidi içinde edilen verilerin doğruluğunu anne/babaların teyit etmesi istenmiş, görüşme dokümanı sonunda imzaları alınmıştır.

Araştırmacıların aynı veri seti üzerinde yaptığı kodlamalar ile tanımları daha net ortaya koyabilmesi ve ortak bir sonuca ulaşabilmesi mümkündür (Arastaman Fidan ve Fidan, 2018). Araştırmada görüşme sorularından elde edilen verilere göre temaların oluşturulması ve kodlanması, araştırmacılar tarafından ayrı ayrı yapılmıştır. Kodlamalarda 18 katılımcı üzerinden %95 oranında tutarlılık sağlanmıştır. Farklı

kodlamalar için yeniden değerlendirme yapılarak uzlaşmaya varılmış ve kodlamalara son hali verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde aileler ve öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular araştırma soruları doğrultusunda düzenlenmiştir. Doküman haline getirilen veriler ilgili alan yazında yer alan kavramlar doğrultusunda temalar altında kodlanmış ve her bir araştırma sorusunun altında yüzde frekans tablosu olarak verilmiştir.

Öğretmenler, A, B ve C şeklinde; anne/babalar A1, A2...A5; B1, B2...B5; C1, C2...C5 şeklinde kodlanmıştır.

1. Araştırma Sorusu: Öğretmenler ve aileler arasındaki okul aile işbirliğine yönelik beklentiler nelerdir?

Araştırma sorusuna yönelik olarak ailelerin öğretmenlerden beklentileri ile ilgili elde edilen veriler doğrultusunda "Whatsapp, telefon görüşmeleri, haberleşme mektupları, görsel işitsel kayıtlar, aile katılımı, toplantılar, ev ziyaretleri, yüz yüze iletişim" temaları ortaya çıkmış ve veriler bu temalar altında gruplandırılmıştır. Temalarla ilgili yüzde frekans tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Ailelerin Okul Aile İşbirliğine İlişkin Öğretmenlerden Beklentileri (N=15)

Beklentiler	f	%
Whatsapp (Mesaj)	11	%73
Telefon Görüşmesi	9	%60
Aile katılımı	8	%53
Haberleşme mektupları	5	%33
Toplantılar	5	%33
Yüz yüze iletişim/Bireysel görüşme	4	%27
Görsel işitsel kayıtlar	3	%20
Ev Ziyareti	2	%13

Görüşmelerde ailelerin ifadelerinden elde edilen örnekler aşağıda sunulmuştur:

A4: "Öğretmenimizin yaptığı tüm etkinliklerden whatsapp sayesinde haberdarız. Whatsapp yoluyla çocuklarımızın etkinlik fotoğrafları gün içinde paylaşılıyor. Whatsapp bizim için vazgeçilmez bir iletişim yolu. İletişim için whatsapp'ı yeterli buluyorum."

B2: "Her konuda telefon yoluyla bilgi edinmek isterim. Telefon görüşmeleri zaman tasarrufu açısından öğretmene ve bize kolaylık sağlayacaktır."

C2: "Anneler ile etkinlik yapılabilir. Hatta annelerden çok babaların da etkinliklere katılımı sağlanabilir. Biz etkinliklere katıldığımızda çocuğum çok mutlu oluyor."

Ailelerin ifadelerinde de görüldüğü gibi yukarıda “Whatsapp” uygulaması kullanımının ve telefon görüşmelerinin önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Öğretmenlerin okul aile işbirliğine yönelik ailelerden beklentilerine bakıldığında “Aile katılımı, telefon görüşmesi ve toplantılar” olmak üzere temalar ortaya çıkmıştır. Katılımcı olarak belirlenen 3 sınıfın öğretmeni ile görüşme yapılmış ve 3 öğretmeninde aile katılımını vurguladıkları görülmüştür. Aynı zamanda öğretmenlerden ikisi ailelerin “telefon görüşmeleri” sağlamalarını ve toplantılara katılmalarını beklediklerini dile getirmişlerdir.

Temalarda yer almamasına rağmen A öğretmeni ailelerin kişisel gelişim yönünden aktifleşmelerini, B öğretmeni ise sosyal faaliyetlerde ailelerin büyük oranda rol almalarını beklediklerini dile getirmişlerdir.

Görüşmelerde öğretmenlerin ifadelerinden elde edilen örnekler aşağıda sunulmuştur:

B: *“Çocukları için sosyal faaliyetler planlayıp ufuk açıcı etkinlikleri sınıfa gelerek uygulamalarını beklerim. Aile katılım etkinlikleri hem çocuğa hem aileye yararlı olacaktır.”*

C: *“Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuğun bütünlük içinde eğitim görmesi için okuldaki eğitimin evde, evdeki eğitimin okulda devam etmesi gerekir. Bu nedenle aileler eğitim sürecinde etkin bir şekilde yer almalıdır.”*

Öğretmenler yukarıdaki ifadelerde de görüldüğü gibi aile katılımı etkinliklerinin önemli olduğunu vurgulamışlardır.

2. Araştırma Sorusu: Öğretmenler ve ailelerin okul aile işbirliğinin arttırılmasına yönelik önerileri nelerdir?

Araştırma sorusuna yönelik olarak ailelerin okul aile işbirliğine yönelik önerileri ile ilgili görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda “Whatsapp, internet, haberleşme mektupları, görsel işitsel kayıtlar, aile katılımı, toplantılar, yüz yüze iletişim ve ev ziyaretleri” temaları ortaya çıkmış ve veriler bu temalar altında gruplandırılmıştır. Temalarla ilgili yüzde frekans tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. Ailelerin Okul Aile İşbirliğinin Arttırılmasına Yönelik Önerileri (N=15)

Öneriler	f	%
Toplantılar	9	%60
Aile katılımı	4	%27
Yüz yüze iletişim/Bireysel görüşme	4	%27
Görsel işitsel kayıtlar	3	%20
Okul Web Sitesi(internet)	3	%20
Whatsapp (Mesaj)	2	%13
Haberleşme mektupları	2	%13
Ev Ziyareti	2	%13

Tablo 2 incelendiğinde ailelerin okul aile işbirliğinin artırılmasına yönelik önerilerinin en çok toplantıların yapılması (%60) yönünde olduğu görülmektedir. Ailelerin ikinci en fazla ifade ettikleri önerilerinin aile katılımı ve yüz yüze iletişim (%27) olduğu görülmektedir. Ailelerin okul aile işbirliğinin artırılmasına yönelik önerilerinin en az ise Whatsapp, haberleşme mektupları ve ev ziyaretleri(%13) olduğu tablo incelendiğinde görülmektedir.

Görüşmelerde ailelerin ifadelerinden elde edilen örnekler aşağıda sunulmuştur:

B3: *“Toplantılar özel günler dışında da sık sık yapılmalı bence. Bu sayede biz okulda yapılan etkinlikleri daha yakından takip edebiliriz. Toplantılar da fikir alışverişi yapılması da sağlanıyor.”*

C2: *“Yüz yüze görüşmeler yapıldığında da sormak istediğimiz soruları direk öğretmene yöneltebiliyoruz. Bu durum telefon görüşmesi ya da Whatsapp ile iletişimden çok daha etkili bence.”*

Ailelerin yukarıdaki ifadelerine bakıldığında toplantıların yapılmasını ve yüz yüze görüşmenin sağlanmasını önerdikleri görülmektedir.

Öğretmenlerin okul aile işbirliğinin arttırılmasına yönelik önerilerine bakıldığında “Aile katılımı, toplantılar” olmak üzere 2 tema ortaya çıkmıştır. 3 öğretmeninde okul aile işbirliğinin arttırılmasına yönelik önerilerinin en çok toplantı ve bilgilendirmeler (%100) yönünde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin ikisi toplantılara ek olarak aile katılımı etkinliklerini (%67) önermiştir.

Temalarda yer almamasına rağmen B öğretmeni okul merkezli aile eğitimleri planlanmasını önermiştir.

Görüşmelerde öğretmenlerin ifadelerinden elde edilen örnekler aşağıda sunulmuştur:

A: *“Etkinlikler hakkında bilgilendirme ve toplantılar yapılabilir. Toplantılar her zaman için ailelere çocukları hakkında ışık tutacaktır.”*

C: *“Aile katılım etkinliklerine tüm velilerin katılması desteklenmelidir. Velilere belirli tarihler verilerek okula davet edilip çocuğu ile sınıf içi bir etkinliğı uygulaması istenebilir. Ayrıca öğretmen tarafından velilere çocuğun gelişimine yönelik bilgilendirmeler yapılarak okul aile işbirliğı artırılabilir.”*

Yukarıdaki ifadelerde de görüldüğü gibi öğretmenlerin önerileri; toplantılar ve aile katılımı etkinliklerinin üzerinde durulması yönündedir.

3. Araştırma Sorusu: Öğretmenler ve ailelerin okul aile işbirliğine yönelik okul yönetiminden beklentileri nelerdir?

Araştırma sorusuna yönelik olarak ailelerin okul aile işbirliğinin arttırılmasına ilişkin okul yönetiminden beklentileri ile ilgili görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda “Whatsapp, haberleşme mektupları, aile katılımı, toplantılar, yüz yüze iletişim ve duyuru panoları” temaları ortaya çıkmış ve veriler bu temalar altında gruplandırılmıştır. Temalarla ilgili yüzde frekans tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 3. Ailelerin Okul Aile İşbirliğinin Arttırılmasına İlişkin Okuldan Beklentileri (N=15)

Beklentiler	f	%
Toplantı	7	%47
Aile katılımı	3	%20
Whatsapp	2	%13
Yüzyüze görüşme	2	%13
Haberleşme mektupları	2	%13
Duyuru panoları	2	%13

Tablo 3 incelendiğinde ailelerin okul yönetiminden beklentileri en çok toplantıların yapılması (%47) yönündedir. İkinci olarak ailelerin ifade ettikleri beklentilerinin aile katılımı etkinlikleri (%20) olduğu görülmüştür. Ailelerin en az ifade ettikleri beklentiler arasında ise Whatsapp, yüz yüze görüşme, haberleşme mektupları ve duyuru panoları (%13) yer almaktadır.

Aileler temalarda yer almamasına rağmen sınıf gazetesi, sosyal etkinlik gibi okul yönetiminden beklentilerini de dile getirmişlerdir.

Görüşmelerde ailelerin ifadelerinden elde edilen örnekler aşağıda sunulmuştur:

A5: *“Toplantılar tüm personelin katılımıyla her ay düzenli bir şekilde yapılarak bilgilenmemiz sağlanabilir. Okul müdürümüz/yönetim bu konuya özen gösterirse seviniriz.”*

B3: *“Etkinliklerin asıldığı bir duyuru panosu okulun girişinde yer almalı bence. Böylece biz okulda yapılan etkinliklerden haberdar oluruz.”*

C2: *“Müdür, aile ve öğretmenlerin bir araya geleceği bilgilendirme toplantıları yapılabilir.”*

Yukarıdaki ifadelerde de görüldüğü gibi aileler okul yönetiminden sık sık toplantı yapmalarını beklemektedir.

Öğretmenlerin okul aile işbirliğinin arttırılmasına yönelik okul yönetiminden beklentilerine bakıldığında “Aile katılımı, seminer ve konferanslar, toplantılar” olmak üzere 3 tema ortaya çıkmıştır. Öğretmenler en çok okul yönetiminden toplantıların yapılmasını (%100) beklemektedir. Ardından ikiye öğretmen aile katılım etkinliklerinin yer alması ve seminer/konferanslara (%67) yer verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Temalarda yer almamasına rağmen B öğretmeni okul yönetiminden sosyal etkinliklerin arttırılması yönündeki beklentilerini dile getirmiştir.

Görüşmelerde öğretmenlerin ifadelerinden elde edilen örnekler aşağıda sunulmuştur:

A: *“Belirli aralıklarla bilgilendirme ve kişisel gelişim toplantıları yapılabilir. Ailelerinde içinde olduğu toplu etkinlikler uygulanabilir.”*

B: *“Kurum bünyesinde toplantılar, ailelerin de katılım gösterebileceği sosyal etkinlikler düzenlenmesini beklerim. Ayrıca kurumlar seminer ve kurs programlarıyla da okul aile işbirliğine katkıda bulunabilir.”*

C: *“Okul öncesi eğitim kurumları çocukların eğitimi ile birlikte ailelerin eğitimini de kapsamalıdır. Çocukların sosyal, duygusal, psikomotor gelişimlerine dair velilere verilecek seminerler/konferanslar okul aile işbirliğini destekleyecektir. Düzenli aylık periyotlarla seminerler/konferanslar velilere sunulmalıdır.”*

Öğretmenler yukarıda da görüldüğü gibi okul yönetiminden toplantılar yapmalarını, seminerler/konferanslar düzenlemelerini beklemektedirler.

Tartışma

Okul öncesi eğitim kurumlarında okul aile işbirliğine yönelik öğretmenlerin ve ailelerin görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırma sonuçları ilgili alan yazın doğrultusunda tartışılmıştır.

Pianta ve arkadaşlarının (2001) öğretmen, okul personeli ve aileler arasındaki işbirliğini ortaya koymaya yönelik yaptıkları çalışmada katılımcılar arasında görüş farklılıklarının yer aldığı, aile ve öğretmenlerin yapılan etkinlikler ve karşılıklı rollerle ilgili olarak birbirleriyle olumlu görüşlerini paylaştıklarını ortaya konulmuştur. Bu araştırmanın sonuçlarında da aile ve öğretmenlerin görüşlerinde farklılıklar olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlara bakıldığında ailelerin okul aile işbirliğini arttırmak için beklentileri en çok “Whatsapp” kullanılması yönündeyken, öğretmenlerin beklentileri ise en çok “aile katılımı etkinliklerinin” yapılması yönündedir. Bu doğrultuda ailelerin ve öğretmenlerin okul aile işbirliğine yönelik beklentilerinin birbirinden farklı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ama iki tarafta toplantıların yapılmasını, telefon görüşmelerinin sağlanmasını ve aile katılımı etkinliklerinin yapılmasını ifade ederek bu konularda görüş birliği sağlamışlardır. Koyuncu Şahin’in (2018) okul öncesinde aile iletişim etkinlikleriyle ilgili öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleriyle ilgili araştırmasında öğretmenlerden bazıları iletişim tekniklerinden “Whatsapp”ı kullandıklarını, teknolojinin gelişmesiyle birlikte “Whatsapp” kullanımının arttığını ve “Whatsapp” sayesinde bütün velilere kolayca ulaştıklarını vurgulamışlardır. Bu araştırmalardan hareketle aileler ve öğretmenler için “Whatsapp”ın tercih edilen bir iletişim tekniği olduğu görülmektedir. Yazıcı’nın (2015) Whatsapp’ın iletişimdeki yeriyle ilgili yaptığı araştırmasında; günümüzde internet kullanımının artmasının yeni iletişim ortamlarını oluşturduğunu, bu iletişim ortamlarının hayatımızın vazgeçilmezi haline geldiğini, teknolojik gelişmelerde yaşanan bu değişimin iletişim yollarını yeniden biçimlendirdiğini ve kişiler arası ilişkileri farklılaştırdığını vurgulamıştır. Bu farklılaşmaların en önemli yollarından birisinin anlık mesajlaşma servisi olduğunu ifade etmiştir. Burada bahsedilen anlık mesajlaşma servisi “Whatsapp”tır. Yazıcı “Whatsapp”ın internet aracılığıyla gerçek zamanlı yazışma imkânı sağladığını, hızlı ve kolay iletişim sunduğunu, çoklu medya (fotoğraf, video) iletişimine olanak verdiğini vurgulamıştır. Buradan yola çıkarak “Whatsapp”ın iletişimi hızlı ve kolay hale dönüştürmesi, fotoğraf ve video

paylaşımına fırsat vermesi gibi faydaları sağlaması ve teknolojik gelişmelerle birlikte internet kullanımının artmasının aileleri “Whatsapp”a yönlendirdiğini ve tercih edilen bir iletişim yolu olduğunu düşündürmektedir.

Öğretmenlerin beklentileri arasında ortaya çıkan diğer önemli sonuç ise aile katılımıdır. Gökçe'nin (2014) okul aile işbirliğinin geliştirilmesiyle ilgili araştırmasında öğretmenlerin ailelerden beklentileri incelendiğinde ailelerin okulda yapılan etkinliklere aktif olarak katılmalarını bekledikleri görülmüştür. Bu bağlamda Gökçe'nin araştırması yapılan bu araştırmanın sonucunu doğrudan destekler niteliktedir. Aynı zamanda literatür incelendiğinde Cömert ve Güleç'in (2004) okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımının önemiyle ilgili yaptıkları çalışmada da öğretmenlerin aile katılım etkinliklerinin önemli olduğunu belirttikleri görülmüştür. Çınkır ve Nayır'ın (2017) okul aile işbirliğine yönelik ailelerin görüşleriyle ilgili yazdıkları makalede geçen örnek araştırma bulguları doğrultusunda aile katılım etkinliklerinin çocukların başarı düzeylerini olumlu yönde etkilediğine değinilmiştir. Özen'in (2008) okul öncesinden ebeveynlerin beklentilerine yönelik araştırmasında anne ve babaların sınıftaki etkinliklere katılımının sadece çocukları açısından değil kendileri ve öğretmenleri açısından da fayda sağladığına değinilmiştir. Böylelikle anne ve babaların çocuklarının etkinliklerine katılmaları çocukları hakkında daha fazla bilgi sahibi olmalarına ve başarılı bir kişilik geliştirmelerine olanak sağlayacaktır. Kaya, Berrin ve Seviye (2004); ebeveynlerin ve öğretmenlerin aile katılım etkinliklerinden beklentilerinin belirlenmesiyle ilgili araştırmasından elde edilen sonuçlarda öğretmenlerin aile katılımıyla ilgili etkinlikler düzenlediği ve ailelerin bu etkinliklere istekli olduğu görülmüştür. Tezel Şahin de (2004) okul öncesi eğitim programına anne babaların katılımlarına ilişkin görüşlerini incelediği araştırmasında aile katılım çalışmalarını ilgili olarak ailelerin çocuklarını ve okulu daha iyi tanıdıkları, okul-aile arasındaki işbirliğinin ve iletişimin güç kazandığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Aile katılımı; ailelerin sınıf içerisinde çocuklarını gözlemlemeleri, etkinlikleri yakından takip etmeleri açısından önemlidir (Aktaş Arnas, 2017). Aile katılımı; Morrison tarafından ailelerin kendilerine, çocuklarına ve okul öncesi eğitim programına yarar sağlayacağı bir süreç olarak belirtilmiştir (Akt: Batur Musaoğlu, 2008). Aile katılımının; ailenin okul tanınması, çocuk ve ailenin iletişimini artırması, ailelerin çocuklarının eğitiminde rol alarak kendilerine güven duymaları gibi faydaları bulunmaktadır (Aktaş Arnas, 2017). Literatür ve araştırmalar incelendiğinde öğretmenler aile katılımının hem aileye, hem kendisine hem de çocuğa faydaları olduğu için ailelerden aile katılım etkinliklerine katılmalarını beklemektedirler. Aile katılımı bu nedenlerle okul aile işbirliğini destekler ve geliştirir niteliktedir.

Okul aile işbirliğinin artırılmasına yönelik ailelerin ve öğretmenlerin önerilerine bakıldığında; öğretmenler ve aileler en çok “toplantıların yapılmasını”; devamında ise “aile katılımı etkinliklerini” önermişlerdir. Bu açıdan öğretmenlerin ve ailelerin önerileri karşılaştırıldığında “toplantıların yapılması ve aile katılımı” konusunda fikirlerinin örtüştüğü görülmektedir. Aktaş Arnas (2017) toplantılara katılan ailelerin çocuklarının davranış sorunlarını daha az sergilediğini ve etkinliklere aktif katılım sağladıklarını ifade ederek toplantıların önemini vurgulamıştır. Toplantılar, ailelerin

yaşadıkları sorunlarda tek başına olmadıklarının farkına varmaları, empati yeterliliklerini geliştirmeleri, karşılaştıkları sorunları çözebilmeleri, diğer ailelerle bir araya gelerek bilgi paylaşımında bulunmaları açısından faydalıdır (Güven, 2011). Savaş (2012) okul öncesi eğitimde okul aile işbirliğinin etkili sınıf yönetimi üzerine katkısı üzerine yapmış olduğu araştırmasında ailelerin çocukların sosyal problemlerini çözmeye yönelik daha sık toplantı yapılmasını belirttikleri görülmüştür. Yapılan araştırmalar, öğretmenlerin çoğunlukla toplantıların yapılması görüşünü belirttiğini göstermektedir(Gökçe, 2014; Atakan, 2010). Erdoğan ve Demirkasımoğlu'da (2010) aile katılımıyla ilgili öğretmen ve yönetici görüşlerine yönelik araştırmasında öğretmenlerin aileler için toplantılar hazırlaması gerektiğini vurgulamışlardır. Özgan ve Aydın'ın (2010)okul-aile işbirliğine yönelik yönetici, öğretmen ve ailelerin görüşleriyle ilgili araştırmasında ise ailelerin okul aile işbirliğinin arttırılmasına yönelik önerileri arasında toplantıların yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Hatta aileler sadece sorun olduğu zaman değil düzenli bir şekilde toplantıların yapılmasını önererek okul aile işbirliğinin arttırılabileceğini ifade etmişlerdir. Özgan ve Aydın'ın (2010) araştırmasında da benzer şekilde hem aileler hem öğretmenler toplantıların yapılmasını ifade ederek birbirleriyle tutarlılık göstermektedir. Okul aile işbirliğinin sağlanması açısından önemli uygulamalardan biri olan toplantıların araştırmada hem öğretmenler hem de aileler tarafından önerilmiş olması işbirliğinin desteklenmesi açısından olumlu bir öneri olarak değerlendirilmektedir.

Aile ve öğretmenlerin okul aile işbirliğine yönelik okul yönetiminden beklentilerine baktığımızda ise okul yönetiminden en fazla "toplantı yapmasını"; ardından "aile katılımı etkinliklerini desteklemesini" beklemektedir. Burada öğretmenlerin ve ailelerin toplantı yapılması ve aile katılımı etkinliklerine destek verilmesi konusunda fikirlerinin örtüştüğü görülmektedir. "Aile katılımı ve toplantı" dışında okul yönetiminden beklentileri ise farklılaşmaktadır. Öğretmenler ailelerden farklı olarak okul yönetiminin seminer ve konferanslar yapmasını da dile getirmişlerdir. Mahasneh ve arkadaşları (2012), çocukların olumsuz davranışları üzerine yaptıkları araştırmada telefon görüşmeleri, ev ziyaretleri gibi stratejilerin yanı sıra ebeveyn-öğretmen konferanslarının da aile ile işbirliğini sağlamak açısından kullanılabileceğini belirtmiştir. Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010)aile katılımıyla ilgili öğretmen ve yönetici görüşlerine yönelik araştırmasında ailelerin belirli konularda bilinçlenmeleri için seminerler yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Özgan ve Aydın'ın (2010)okul aile işbirliğine yönelik yönetici, öğretmen ve ailelerin görüşleriyle ilgili araştırmasında öğretmenlerin okul aile işbirliğinin arttırılması için seminerlerin yapılmasına da değinmişlerdir.Bu bağlamda araştırmada öğretmen ve ailelerin okul aile işbirliğine yönelik okul yönetiminden beklentileri yönünden ilgili araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir. Ailelere çocukları için nasıl ebeveyn olunması gerektiğine yönelik çeşitli beceriler kazandırmak, yardımcı olmak ve onları bilgilendirmek için yapılan konferans ve seminerler, okul aile işbirliğinin arttırılmasında olumlu katkıya sahiptir(Aktaş Arnas, 2017).

Aileler ve öğretmenler, okul aile işbirliğinin sağlanmasında kullanılan iletişim tekniklerinin çoğunu dile getirmiş olsa da bazı teknikleri (Geliş-gidiş saatleri, kitapçıklar, portfolyo dosyaları, ebeveyn kaynak merkezi, dilek kutusu, yazışmalar,

ses kayıtları, okul ziyaretleri) hiç dile getirmemişlerdir. Benzer şekilde Koyuncu Şahin'in (2018) araştırmasında öğretmen görüşlerine bakıldığında dilek kutuları, kitapçıklar, bültenler, yazışmalar gibi iletişim etkinliklerinin tercih edilmediği görülmüştür. Bunun nedenleri arasında aile ve okuldan kaynaklı nedenler ve bu tekniklerin daha az pratik olması belirtilmiştir. Yazıcı, Begümhan ve Güzeller'in (2005) araştırmasında aileler bireysel görüşmeler yapmasını, haber mektuplarının gönderilmesini ve ev ziyaretlerinde bulunmasını istediklerini ifade etmiştir. Abbak'ın (2008) aile katılımı etkinliklerini yönelik yaptığı araştırmada öğretmenlerin ailelerle geliş-gidiş saatlerinde görüşmeler yaptıkları, eğitim panoları oluşturdukları, aileler için konferans düzenledikleri, bireysel görüşmeler yaptıkları ve yazışmaları kullandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Abbak'ın (2008) araştırmasında da bu araştırmadaki gibi okul aile işbirliğinde kullanılmayan iletişim teknikleri yer almaktadır. Koyuncu Şahin'in (2018) araştırmasında kullanılmayan iletişim tekniklerinin tercih edilmeme sebepleri arasında etkinliklerin işlevsiz ve zahmetli olduğunu düşünmeleri yer almaktadır. Bu tekniklerin işlevsiz veya zahmetli olduğu düşünülse de okul aile işbirliğinin arttırılmasında kullanılan iletişim tekniklerinin ayrı ayrı yararları bulunmaktadır. Ortaya çıkan sonuç ailelerin ve öğretmenlerin iletişim teknikleri konusunda çok fazla bilgi sahibi olmadıklarını, bu teknikleri nasıl kullanacaklarını bilmediklerini ya da bu teknikleri çok fazla kullanmadıkları için hatırlayamadıklarını düşündürmektedir. Bazı iletişim tekniklerinin kullanılmaması, okul aile işbirliğinin arttırılması açısından olumsuz olarak değerlendirilmektedir.

Okul aile işbirliğinin arttırılması konusunda aileler ile öğretmenlerin birbirlerinden ve okul yönetiminden beklentileri, okul aile işbirliğinin arttırılmasına yönelik önerileri kapsamında görüş birlikleri olduğu kadar görüş ayrılıkları olduğu da görülmüştür. Gökçe'nin (2014) araştırmasında da benzer şekilde okul yönetiminin, öğretmenlerin ve ailelerin beklenti ve önerilerinin farklılık göstermekle birlikte temelde birçok noktada birleştikleri ifade edilmiştir. Arslan ve Nural'ın (2004) yaptıkları araştırmada ailelerin büyük çoğunluğunun işbirliğine açık olduğu, fakat bu işbirliğini nasıl başlatacaklarını bilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çocuklardaki olumsuz davranışların düzeltilebilmesi ve aile-okul arasındaki işbirliğinin arttırılabilmesi için ortak ve tutarlı stratejiler geliştirilmesine ihtiyaç vardır (Savaş, 2012). Aile, öğretmen ve okul yönetiminin birbirlerinden beklentilerinin ortaya konulması ile beklentilerini karşılayacak sağlıklı ve etkili bir okul aile işbirliğinin gerçekleşeceği düşünülmektedir.

Sonuç

Okul aile işbirliği sürecindeki ailelerin ve öğretmenlerin görüşlerinin ortaya konulması amacıyla yapılan bu araştırmada; 3 farklı okulun 3 öğretmeni ve her bir öğretmenin belirlediği 5 anne/baba olmak üzere toplam 18 kişiyle görüşme yapılarak veriler toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara bakıldığında, aileler okul aile işbirliğini arttırmak için öğretmenlerin "Whatsapp, telefon görüşmeleri, haberleşme mektupları, görsel işitsel kayıtlar, aile katılımı, toplantılar, ev ziyaretleri ve yüz yüze iletişim" gibi teknikleri kullanmalarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler ise ailelerden; aile katılımı etkinliklerinde aktif olmalarını, telefon görüşmesi sağlamalarını ve

toplantılara katılmalarını beklemektedirler. Ailelerin beklentileri en çok “Whatsapp” (%73) kullanılması yönündeyken öğretmenler aile katılımı etkinliklerini (%100) daha çok vurgulamışlardır. Bu doğrultuda ailelerin ve öğretmenlerin okul aile işbirliğine yönelik beklentilerinin birbirinden farklı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ama iki tarafta toplantıların yapılmasını, telefon görüşmelerinin sağlanmasını ve aile katılımı etkinliklerinin yapılmasını ifade ederek bu konularda görüş birliği sağlamışlardır.

Okul aile işbirliğinin artırılmasına yönelik ailelerin önerilerine bakıldığında “Whatsapp, internet, haberleşme mektupları, görsel işitsel kayıtlar, aile katılımı, toplantılar, yüz yüze iletişim ve ev ziyaretleri” gibi iletişim yollarının kullanılmasını ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin okul aile işbirliğinin artırılmasına yönelik önerileri ise “Aile katılımı ve toplantıların yapılması” yönündedir. Öğretmenler (%100) ve aileler (%60) en çok toplantıların yapılmasını; devamında ise aile katılımı etkinliklerini önermişlerdir. Bu açıdan öğretmenlerin ve ailelerin önerileri karşılaştırıldığında “Aile katılımı ve toplantıların yapılması” konusunda fikirlerinin örtüştüğü fakat diğer önerilerinin birbirinden farklı olduğu görülmektedir.

Ailelerin okul aile işbirliğine yönelik okul yönetiminden beklentilerine baktığımızda ise “Whatsapp, haberleşme mektupları, aile katılımı, toplantılar, yüz yüze iletişim ve duyuru panoları” gibi okul aile işbirliği etkinliklerini dile getirdikleri görülmektedir. Öğretmenler de okul yönetiminden “Toplantıların arttırılmasını, konferans/seminer düzenlenmesini ve aile katılımı etkinliklerine yönetimin destek olmasını” beklediklerini ifade etmişlerdir. Aileler ve öğretmenler okul yönetiminden en çok toplantı yapılmasını; ardından aile katılımı etkinliklerinin desteklenmesini beklemektedir. Burada öğretmenlerin ve ailelerin toplantı yapılması ve aile katılımı etkinliklerine destek verilmesi konusunda fikirlerinin örtüştüğü görülmektedir. “Aile katılımı ve toplantı” dışında okul yönetiminden beklentileri ise farklılaşmaktadır.

Sonuç olarak okul aile işbirliğinin arttırılması konusunda ailelerin ve öğretmenlerin birbirlerinden ve okul yönetiminden beklentileri, okul aile işbirliğinin arttırılmasına yönelik önerileri kapsamında görüş birlikleri olduğu kadar görüş ayrılıkları olduğu da görülmüştür. Aileler ve öğretmenler, okul ve aile işbirliğinin sağlanmasında kullanılan iletişim tekniklerinin çoğunu dile getirmiş olsa da bazı teknikleri (Geliş-gidiş saatleri, kitapçıklar, portfolyo dosyaları, ebeveyn kaynak merkezi, dilek kutusu, yazışmalar, ses kayıtları, okul ziyaretleri) hiç dile getirmemişlerdir.

Öneriler

Okul aile işbirliğine yönelik yapılan bu araştırma sonucunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- Okul aile işbirliğini arttırma ve güçlendirmeye yönelik öğretmenlere ve ailelere seminer ve konferanslar düzenlenmesi;

- Öğretmenlerin okul aile işbirliğini arttırmaya yönelik kullanılacak yöntem ve teknikler konusunda bilgi düzeylerini artırma amaçlı çalıştay vb. çalışmaların düzenlenmesi;
- Okul yöneticilerinin okul aile işbirliğini sağlayabilme açısından öğretmen ve aileler tarafından nasıl beklentilerinin olduğu konusunda bilgilendirme toplantılarının yapılması;
- Ailelerin çocukların eğitim sürecine doğrudan katılımlarını sağlayacak etkinlik ve organizasyonların planlı bir şekilde gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Abbak, B. S. (2008). *Okulöncesi eğitim programındaki aile katılımı etkinliklerinin anasınıfı öğretmenleri ve veli görüşleri açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Aksoy A. B. (2015). *Aile eğitimi ve katılımı*. Ankara: Hedef Yayıncılık.
- Aktaş Arnas, Y. (2017). *Aile eğitimi ve okul öncesinde aile katılımı*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Angelides, P., Theophanous L. ve Leigh, J. (2007). Understanding teacher–parent relationships for improving pre-primary schools in Cyprus. *Educational Review, 58*(3), 303-316.
- Arastaman, G., Fidan, Ö.İ. ve Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirlik: Kuramsal bir inceleme. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi 15* (1), 37-75.
- Arslan, Ü. ve Nural, E. (2004). Okul öncesi eğitiminde okul- aile işbirliğinin önemi. *Milli Eğitim Dergisi, 162*, 99-108.
- Arslanargun, E. (2007). Okul - aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma. *Sosyal Bilimler Dergisi, 18*, 120-135.
- Atakan, H. (2010). *Okul öncesi eğitiminde aile katılımı çalışmalarının öğretmen ve ebeveyn görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). On Sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Batur Musaoğlu, E. (2009). Aile katılım programı uygulayan okul öncesi eğitim kurumlarının uygulamalarının incelenmesi. *Trabzon Valiliği Uluslar arası "Çocuk, Aile ve Okul Bağlamında Okul Öncesi Eğitim" Kongresi, 30*, 196-213.
- Bayrakçı, M. ve Dizbay, (2013). Ortaöğretim kurumlarında okul aile birliklerinin okul yönetimine katılım düzeyleri. *Sakarya University Journal of Education, 3*(1), 98-112.
- Burns, C.P., Roe, B.D. ve Ross, E.P. (1992). *Teaching reading in today's elementary schools*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Cömert, D. ve Güleç, H. (2004). Okulöncesi eğitim kurumlarında aile katılımının önemi: öğretmen-aile-çocuk ve kurum. *Sosyal Bilimler Dergisi (A.K.Ü.), 6*, 132-145.
- Çinkır Ş. ve Nayır, F. (2017). Okul aile işbirliği standartlarına ilişkin veli görüşlerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32*(1), 245-264. Doi: 10.16986/HUJE.2016015709
- Demircan, H.Ö. (2018). Okul öncesi eğitimde aile katılımı sistemini genişletmek: aile "bağlılığı, ortaklığı, katılımı ve eğitimi". *Elementary Education Online, 17*(4), 1-19.
- Erdoğan Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16*(3), 399-431.
- Froiland, J. M., Peterson, A. ve Davison, M. L. (2013). The long-term effects of early parent involvement and parent expectation in the USA. *School Psychology International, 34*(1), 33-50.

- Gökçe, E. (2014). İlköğretimde okul aile işbirliğinin geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 204-209.
- Gülaçtı, F. ve Tümkaya, S. (2014). *Erken çocukluk eğitimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Güler Yıldız, T. (2017). *Anne baba eğitimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Güven, G. (2011) *Farklı eğitim modelleri kullanılarak uygulanan aile eğitim ve aile katılım programlarının okul öncesi öğretmenlerinin uygulamalarına ve ebeveynlerin görüşlerine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, Ö. M., Berrin, D. ve Seviye C. (2004). Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımına yönelik bir model önerisi. *I. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi*, 379–397.
- Koyuncu Şahin, M. (2018). Okul öncesi eğitimde aile iletişim etkinliklerine yönelik öğretmen ve yönetici bakış açıları. *Uluslararası sosyal araştırmalar dergisi*, 11(55), 670-684.
- Lee, J. ve Green, K. (2008). Hmong parental involvement and support: A comparison between families of high and low achieving high school seniors. *Hmong Studies Journal*, 9, 1-27.
- Mahasneh, A., Nor, S. D., Aroff, A. D., Abdullah, N. M., Samah, B. ve Mahasneh, A. (2012). Misbehavior in Jordanian secondary schools. *Asian Social Science*, 8(6), 121-131.
- Metin, M. (2014). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Ok, S. (2016). *Okul öncesi eğitimde anne babaların ve öğretmenlerin okul aile işbirliği hakkındaki görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özcan, Ç. (2012). *Okul öncesinde aile katılımı ile çocukların akademik benlik saygısı düzeyi arasındaki ilişkinin anne-baba görüşlerine göre incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Özen, Ş. (2008). *Okul öncesi eğitim ve aile: Anne ve babaların okul öncesi eğitimden beklentileri (Kars ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Özgan, H. ve Aydın, Z. (2010). Okul-aile işbirliğine ilişkin yönetici, öğretmen ve veli görüşler. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3), 1169-1189.
- Pianta, R. C., Kraft-Sayre, M., Rimm-Kaufman, S., Gercke, N. ve Higgins, T. (2001). Collaboration in building partnerships between families and schools: The national center for early development and learning's kindergarten transition intervention. *Early Childhood Research Quarterly*, 16(1), 117-132.
- Peterson, E. R., Rubie-Davies, C. M., Elley-Brown, M. J., Widdowson, D. A., Dixon, R. S. ve Irving, E. S. (2011). Who is to blame? Students, teachers and parents views on who is responsible for student achievement. *Research in Education*, 86(1), 1-12.
- Sak, R., Sak, İ., Akyürek, O. ve Taşkın, N. (2017). Ebeveyn olarak okul öncesi öğretmenleri: Nitel bir çalışma. *Turkish Online Journal Of Qualitative Inquiry*, 8(2), 272-290. Doi:10.17569/tojq.308590

- Savaş, A. C. (2012). The contribution of school-family cooperation on effective classroom management in early childhood education. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(4), 3099-3110.
- Sheridan, S. M., Fenstermacher, K., Christenson, S. L. ve Hurley, C. M. (1997). Parents' and school psychologist perspectives on parent involvement activities. *School Psychology Review*, 26(1), 111-130.
- Şah Taban, H. (2010) *İlköğretim okulu 1. kademe öğrenci velilerinin okul ve çocuklarına ilişkin bilgi düzeylerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Tezel Şahin, F. (2004). Anne babaların okul öncesi eğitim programlarına katılımlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi*, 2, 231-240.
- Uyanık Balat, G. (2013) *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Yazıcı, T. (2015) Kişilerarası iletişimde anlık mesajlaşma uygulamalarının yeri: Whatsapp uygulaması ile ilgili üniversite öğrencileri üzerine bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 1334-1356.
- Yazıcı, Z., Begümhan, Y. ve Güzeller, C. (2005). Ebeveynlerin okul öncesi eğitimde uygulanan aile katılım çalışmalarından beklentileri. *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Mesleki Eğitim Dergisi*, 78(13), 63-76.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013) *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, M.C. (2008). Okul aile işbirliğine ilişkin bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(7), 98-115.

Extended Abstract

Purpose of the Study

A good cooperation leads the child to the highest developmental goals, on the other hand failure to cooperate can adversely affect the development of the child and may cause some problematic behaviors. In this context, this research addresses the nature of the cooperation between school and family.

School-family cooperation is an application required for many issues within the pre-school education process, including taking common decisions about the child, executing common practices, ensuring the participation of the family in the education process, allowing the teacher to follow the child's development more closely and to inform the family on this issue. The satisfaction level of the expectations between family and school is crucial for the success of cooperation. The aim of the research was determined in accordance with this importance; revealing the expectations of the families and teachers in the school-family cooperation process.

Methodology

The research is a qualitative study in which a "Semi-Structured Interview" Form was used. The sample of the study consists of a total of 15 parents from the classes of three randomly selected teachers, who were working in the kindergartens in the central district of Eskişehir (five children from each classroom). Criterion sampling and typical case sampling (types of purposive sampling) were used. Having at least five years of work experience was set as the selection criterion of the teacher, whereas for typical case sampling the teacher has identified and selected the families with minimum income.

Qualitative data were collected through two semi-structured interview forms prepared for teachers and parents. four experts have been consulted to ensure the scope validity of the interviews' questions and the questions were revised according to expert opinions. In addition, interview documents were presented to the interviewees after the interviews, and the participant confirmation was obtained for the sake of reliability. Descriptive analysis technique was used to analyze the data collected through interviews. In the analysis of data, the answers of teachers and parents given to the questions were documented. The answers given by each parent and the teacher during the interview were classified according to the communication techniques used in the school-family cooperation. Themes and sub-themes are created based on these classifications; the data were coded separately by the researchers. Consistency is ensured by comparing the codes. The data obtained under the themes are illustrated as percentage frequency tables.

Findings

The findings of the research were arranged according to the sub-objectives of the study. The expectations of the parents from the teachers within the scope of the school-family cooperation were found to be getting more information about their children, the necessity of participating in social activities more; the expectations of the teachers from the families for school-family cooperation are, being informed by attending seminars and conferences; the expectations of parents and teachers from school management for school-family cooperation are the organization of increasing number of meetings and conferences. For enhancing school-family cooperation, teachers suggested to increase activities involving family participation, whereas families most often suggested “more messaging and meeting” and stated that these suggestions are sufficient. When the results of the study were evaluated, it was seen that teachers and families have different expectations from each other and suggestions for the others.

Conclusion and Discussion

According to the results, the expectations of parents are using “WhatsApp” in order to increase school-family cooperation, while the expectations of teachers are mostly carrying out “activities involving family participation”. In this respect, it was concluded that the expectations of the families and teachers about the school-family cooperation were different. However, both parties agreed on these issues by suggesting meetings organizations, making telephone calls and carrying out activities involving family participation. In the research of Koyuncu Şahin (2018), featuring the opinions of teachers and management about pre-school-family communication activities, some of the teachers emphasized that they use “WhatsApp” as a communication technique, the use of “WhatsApp” increased with the development of technology and thanks to “WhatsApp” they can reach all parents easily. When we look at the expectations of the family and teachers from the school management for school-family cooperation, they mostly expect school management to “organize meetings” followed by supporting “activities involving family participation”. It was seen here that the ideas of the teachers and families about organizing meetings and supporting activities involving family participation overlap. However, beside family participation and meeting, their expectations from the school management are different. Unlike families, teachers also expressed that the school administration should organize seminars and conferences. Regarding the suggestions of the parents and teachers for increasing the school-family cooperation; teachers and families suggested “organizing meeting” followed by “carrying out activities involving family participation”. In this regard, when the suggestions of the teachers and families are compared the ideas of “organizing meetings and activities involving family participation” overlap. Similarly, in the research of Gökçe (2014), although the expectations and suggestions of the school managements, teachers and families differed, they were converged in many fundamental points. In the research of Arslan

and Nural (2004) it was concluded that the vast majority of families were open to cooperation, but they did not know how to initiate this cooperation. There is a need to develop common and coherent strategies to improve the negative behaviors of children and to increase the cooperation between the family and school (Savaş, 2012). It is thought that a healthy and effective school-family cooperation will be realized by revealing the expectations of family, teacher and school management.

As a result, it has been seen that there are agreements as well as differences of opinion regarding the scope of improving school-family cooperation, in terms of the expectations of the families and teachers from each other and from the school management. Although families and teachers have expressed most of the communication techniques used in school and family cooperation, some techniques (arrival-departure times, booklets, portfolio files, parent resource center, wish box, correspondence, sound recordings, school visits) have never been expressed.